АЖРИМ

(янги очилган ҳолатлар бўйича қайта кўриш тўғрисидаги аризани қаноатлантиришни рад қилиш ҳақида)

Гулистон шахри

2024 йил 06 май

Гулистон туманлараро иктисодий суди, судья З.Раджабов раислигида, Р.Садуллоев котиблигида, тарафлар иштирокисиз, Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Сирдарё вилоят худудий бошкармасининг Ташки иктисодий фаолият Миллий банки акциядорлик жамияти манфаатида, "ABDUG`ANI-YULDUZ-SAMO-YANGIYER" хусусий корхонаси ва "Янгиер безак қурилиш моллари" масъулияти чекланган жамияти хисобидан солидар тартибда кредит шартномаси бўйича 444 444 446 сўм муддатли асосий карз, 1 193 265 000 сўм муддати ўтган асосий қарз, 107 263 319 сўм асосий қарзга хисобланган фоиз, 93 041 303 сўм микдоридаги муддати ўтган асосий қарзга хисобланган фоиз хамда 15 558 019 сўм муддати ўтган фоизга хисобланган пеняни ундириш, ундирувни кредит таъминоти бўлган мулкларга қаратиш тўғрисидаги даъво аризаси бўйича қўзғатилган иқтисодий иш юзасидан 2023 йил 22 июндаги хал қилув қарорини янги очилган холатлар бўйича қайта кўриш тўгрисида аризачи Ташқи иктисодий фаолият Миллий банки акциядорлик жамиятининг аризасини иш хужжатлари билан биргаликда ўз биносида, очик суд мажлисида кўриб чикиб, куйидагиларни

АНИКЛАДИ:

Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Сирдарё вилоят худудий бошқармаси (кейинги ўринларда - Палата) "O'zbekiston Respublikasi Tashqi iqtisodiy faoliyat milliy banki" акциядорлик жамияти (кейинги ўринларда -Даъвогар) манфаатида судга мурожаат килиб, жавобгарлар "ABDUG`ANI-YULDUZ-SAMO-YANGIYER" хусусий корхонаси (кейинги ўринларда – Жавобгар-1) ва "Янгиер безак қурилиш моллари" масъулияти чекланган жамияти (кейинги ўринларда – Жавобгар-2) хисобидан солидар тартибда кредит шартномаси бўйича 444 444 сўм муддатли асосий қарз, 1 193 265 000 сўм муддати ўтган асосий қарз, 107 263 319 сўм микдоридаги асосий қарзга хисобланган фоиз, 93 041 303 сўм микдоридаги муддати ўтган асосий қарзга хисобланган фоиз хамда 15 558 019 сўм муддати ўтган фоизга хисобланган пеняни ундириш, ундирувни гаровга қўйилган жавобгарга тегишли бўлган Янгиер шахри, Тинчлик кўчаси, 128-уйда жойлашган кадастр рақами 12110201010033-сонли бўлган ишлаб чикариш цехи, товукчилик фермаси ва бино-иншоотларга ердан фойдаланиш хукуки билан қаратишни сўраган.

Суднинг 2023 йил 22 июндаги ҳал қилув қарори билан палатанинг даъво аризаси қисман қаноатлантирилиб, жавобгар ҳисобидан даъвогар

фойдасига "O'zbekiston Respublikasi Tashqi iqtisodiy faoliyat milliy banki" акциядорлик жамияти фойдасига "ABDUG`ANI-YULDUZ-SAMO-YANGIYER" хусусий корхонаси ва "Янгиер безак курилиш моллари" масъулияти чекланган жамияти хисобидан солидар тартибда кредит шартномаси бўйича 444 444 446 сўм муддатли асосий қарз, 1 193 265 000 сўм муддати ўтган асосий қарз, 107 263 319 сўм микдоридаги асосий қарзга хисобланган фоиз, 93 041 303 сўм микдоридаги муддати ўтган асосий қарзга хисобланган фоиз хамда 2 000 000 сўм муддати ўтган фоизга хисобланган пеня ва 33 000 сўм микдоридаги почта харажати ундирилган.

Аризачи судга ариза билан мурожаат қилиб, аризасида кредит таъминоти сифатида 2022 йил 20 июлдаги ипотека гарови шартномасига асосан банкка гаровга олинган ва суд карори билан ундирувга каратилган Янгиер шахри, Тинчлик кўчаси, 128-уйда жойлашган кадастр раками 12110201010033-сонли бўлган бино майдони давлат кадастрлар палатасининг маълумотномасига кура, бинонинг фойдали майдони улчовлари хакикатда 2849,39 кв.м бўлса-да, аммо янглиш натижасида 2600,81 кв.м деб кўрсатилганлиги, давлат кадастрлар палатасининг хатолиги натижасида бинони аукцион сотиш учун савдоларига чиқаришни имкони бўлмаганлигини сабабли ишни янги очилган холатлар бўйича қайтадан кўришни сўраган.

Суд мажлисининг вақти ва жойи тўғрисида тегишли тарзда хабардор қилинган палата, аризачи ва жавобгар вакиллари суд мажлисига келмади, шунингдек вакил(лар)и иштирокини таъминламади.

Ўзбекистон Республикасининг Иқтисодий процессуал кодекси (кейинги ўринларда — ИПК) 332-моддаси биринчи қисмига асосан суд мажлисининг вақти ва жойи тўғрисида тегишли тарзда хабардор қилинган шахсларнинг келмаганлиги аризани кўриб чиқиш учун тўсқинлик қилмайди.

Шу сабабли суд ишни палата, аризачи ва жавобгар вакил (лар)и иштирокисиз кўриб чикишни лозим топади.

Суд, аризани, ишдаги мавжуд хужжатларни ўрганиб чиқиб, қуйидаги асосларга кўра аризачининг аризасини қаноатлантиришни рад қилишни лозим топади.

ИПКнинг 327-моддаси талабларига кўра, қонуний кучга кирган суд хужжатларини янги очилган холатлар бўйича қайта кўриш учун суд хужжати қабул қилинган пайтда мавжуд бўлган, лекин аризачига маълум бўлмаган ва маълум бўлиши мумкин бўлмаган, иш учун мухим холатлар; экспертнинг била туриб ёлғон хулоса берганлиги, гувохнинг била туриб ёлғон кўрсатувлар берганлиги, била туриб нотўғри таржима қилинганлиги суднинг қонуний кучга кирган хукми билан аникланган бўлса ва мазкур иш бўйича қонунга хилоф ёки асосланмаган суд хужжати қабул қилинишига сабаб бўлган бўлса; ишда иштирок этувчи шахснинг ёки унинг вакилининг ёхуд судьянинг мазкур ишни кўриш чоғида содир этилган, суднинг қонуний кучга кирган хукми, ажрими билан аникланган жиноий қилмишлари; иктисодий суднинг, фукаролик ишлари бўйича суднинг, жиноят ишлари бўйича суднинг ёки маъмурий суднинг мазкур иш бўйича суд хужжатини қабул қилишга асос

бўлган суд хужжати ёхуд бошқа органнинг шундай хужжати бекор қилинганлиги асос бўлиши белгиланган.

Иш хужжатларига кўра, даъвогар ва жавобгар ўртасида 2022 йил 08 июлда 486/00363-сонли кредит шартномаси тузилиб, унга кўра, даъвогар жавобгарга айланма маблағларни тўлдириш мақсадида йиллик 23 фоиз устама ҳақ тўлаш шарти билан 12 ой муддатга, 2 000 000 000 сўм кредит ажратиш, жавобгар эса даъвогарга олинган пул маблағларини шартномада белгиланган муддат ва шартларда қайтариш ҳамда пул маблағларидан фойдаланганлик учун фоизлар тўлаш мажбуриятини олган.

Кредит қайтарилиши таъминоти сифатида 2022 йил 20 июлда KSh-034609-сонли ипотека гарови шартномасига асосан Янгиер шахри, Тинчлик кўчаси, 128-уйда жойлашган кадастр рақами 12110201010033-сонли умумий майдони 3094,39 кв/м, фойдали майдони 2600,81 кв/м, юридик акт бўйича майдони 9081,3 кв/м, фойдаланилаётган ер майдони 9081,3 кв/м, курилиш майдони 3094,39 кв/м бўлган литер 0001 ишлаб чиқариш цехи, 0002 бостирма, литер 0003 товукхона, литер 0004 ҳаммом, литер 0005 бостирма, литер 0006 бостирма, литер 0007 омборхона, литер 0008 товукхона, литер 0010 ёрдамчи бино, литер 0011 омборхона, литер 0012 дам олиш биноси, литер 0013 бостирма, литер 0014 ҳожатхона, литер 0015 ёрдамчи бино, литер 0016 ёрдамчи бино, литер 0017 омборхона, литер 0018 омборхона, литер 0019 қоровулхона, литер 0020 бетон майдон, литер 0021 дарвозадан иборат ишлаб чиқариш цехи, кичик товукчилик фермаси ва бино-иншоотларга ердан фойдаланиш ҳуқуқи билан гаровга олинган.

Ўзбекистон Республикасининг "Ипотека тўғрисида"ги Қонуни 36-моддаси биринчи қисмига кўра, ипотекага олувчи ипотека билан таъминланган мажбуриятнинг бажарилмаганлиги ёки лозим даражада бажарилмаганлиги, хусусан, қарз суммаси тўланмаганлиги ёхуд ўз вақтида, тўлик ёки қисман тўланмаганлиги натижасида вужудга келган, ушбу Қонуннинг 7-моддасида назарда тутилган талабларни ипотека тўғрисидаги шартнома бўйича гаровга кўйилган мол-мулк хисобидан қаноатлантириш учун ундирувни, агар шартномада бошқача тартиб назарда тутилмаган бўлса, шу мол-мулкка қаратишга ҳақли.

Суд, кредит қарздорлиги юзасидан ундирувни жавобгарга тегишли бўлган гаровга қўйилган мулкларга қаратган.

Ўзбекистон Республикаси Олий хўжалик суди Пленумининг 2003 йил 25 июлдаги "Қонуний кучга кирган суд хужжатларини янги очилган ҳолатлар бўйича кайта кўришда иктисодий процессуал қонун ҳужжатларини қўллаш бўйича суд амалиёти тўгрисида"ги 111-сон қарори 4-бандида янги очилган ҳолатлар деганда, очилган фактик ҳолатлар аслида мавжуд бўлиб, бирок суднинг ишни кўриш вақтида ҳисобга олиши мумкин бўлмаган, аризачига ва судга номаълум бўлган ёки маълум бўлиши мумкин бўлмаган, суд ҳужжатлари қабул қилингандан кейингина маълум бўлган ҳолатларни тушуниш лозимлиги, агар фактик ҳолатлар суд ҳужжати қабул қилингандан сўнг вужудга келган бўлса, бу ҳолат суд ҳужжатини янги очилган ҳолатлар бўйича қайта кўриш учун асос бўла олмаслиги, чунки бу ИПК

327-моддасининг 1-банди мазмунига зид бўлиши, янги очилган холатлар мавжуд бўлмасдан, ишни апелляция ва кассация тартибида кўриб чикиш асослари мавжуд бўлган холатда ишни янги очилган холатлар бўйича қайта кўриш мумкин эмаслиги, бундай холларда иктисодий суд кўрсатиб ўтилган холатлар мавжуд эмаслигига асосланиб, ишни янги очилган холатлар бўйича қайта кўришни рад этиши лозимлиги хакида ва 5-банди иккинчи хатбошисида суд томонидан ишни кўриб чикишда текшириш предмети бўлмаган хамда мавжудлиги аризачига маълум бўлмаган ва маълум бўлиши мумкин бўлмаган юридик фактни белгиловчи янги далиллар янги очилган холатлар деб эътироф этилиши мумкинлиги, агар ишни янги очилган холатлар бўйича қайта кўриш давомида суд келтирилган далиллар аризачига маълум бўлган ёки маълум бўлиши лозим бўлганлигини аникласа, янги очилган холатлар бўйича келтирилган аризани қаноатлантириш рад этилиши лозимлиги, чунки ИПКнинг 68-моддасига мувофик, ишда иштирок этувчи хар бир шахс ўз талаб ва эътирозларига асос килиб келтираётган холатларни исботлаши керак (тортишув принципи)лиги хакида тушунтириш берилган.

Мазкур ҳолатда аризачи томонидан суд ҳужжатини янги очилган ҳолат сифатида кўрилишига асос қилиб келтирилаётган 2022 йил 22 июндаги ипотека гарови шартномасида бинонинг фойдали майдони 2600,81 кв/м деб хатоликка йўл қўйган ҳолда кўрсатилиши суд ҳужжатини янги очилган ҳолатлар бўйича қайта кўриш учун асос бўла олмайди, чунки бу ИПКнинг 327-моддаси мазмунига зид бўлади

Бундай ҳолатда суд, ИПКнинг 327-моддаси талаблари ва Ўзбекистон Республикаси Олий хўжалик суди Пленумининг 2003 йил 25 июлдаги "Қонуний кучга кирган суд ҳужжатларини янги очилган ҳолатлар бўйича қайта кўришда иқтисодий процессуал қонун ҳужжатларини қўллаш бўйича суд амалиёти тўғрисида"ги 111-сон қарорида берилган тушунтиришлардан келиб чиққан ҳолда, аризачи томонидан келтирилган асос(важ)ларни суднинг ҳал қилув қарорини янги очилган ҳолатлар бўйича қайта кўриб чиқишга асос бўла олмайди деб ҳисоблаб, аризачининг аризасини қаноатлантиришни рад қилишни лозим топади.

Юқоридагиларидан келиб чиқиб ва ИПКнинг 195, 326-327, 332-333-моддаларини қўллаб, суд

АЖРИМ КИЛДИ:

Аризачининг аризасини қаноатлантириш рад қилинсин.

Қонуний кучга кирган суд ҳужжатини янги очилган ҳолатлар бўйича қайта кўриш тўғрисидаги аризани кўриб чиқиш натижалари бўйича чиқарилган ажрим устид пиниши (протест келтирилиши) мумкин.

Раислик қилувчи, суд

3.Раджабов